

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Облік і аналіз діяльності бюджетних установ

Шифр та назва спеціальності

072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Інститут

ННІ Економіки, Менеджменту та Міжнародного бізнесу

Освітня програма

Фінанси і банківська справа

Кафедра

Обліку і фінансів (205)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Вибіркова

Семестр

8

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Колесніченко Анастасія Сергіївна

Anastasiia.Koliesnichenko@khopi.edu.ua

К.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і фінансів

Автор понад 170 наукових та навчально-методичних праць.

Провідний лектор з дисциплін: «Оподаткування», «Управління інвестиційним капіталом», «Обліково-аналітичне забезпечення діяльності фінансово-кредитних установ», «Податкове адміністрування та податкова звітність».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна передбачає гармонійне поєднання теоретичних знань та практично орієнтованих навичок щодо особливостей ведення обліку, аналізу діяльності бюджетних установ, вивчення нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку в державному секторі, засвоєння методики реєстрації облікової інформації та відображення господарських операцій бюджетних установ.

Мета та цілі дисципліни

Сформувати та закріпити у майбутніх фахівців зі спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» системних знань з концептуальних засад та організаційних аспектів ведення обліку бюджетною установою; сприяти набуттю практичних навичок з обліку і аналізу діяльності бюджетних установ на принципах її ефективного функціонування й забезпечення соціально-економічного розвитку суспільства; побудувати базу для опанування студентами засад обліково-аналітичного та нормативно-правового забезпечення діяльності бюджетних установ.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота. Індивідуальне завдання у формі реферату. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК 05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

СК 02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК 03. СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК 04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК 05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК 06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК 08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Результати навчання

ПРО4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПРО5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 150 год. (5 кредити ECTS): лекції - 30 год., практичні заняття – 20 год., самостійна робота –100 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: банки та банківська справа, інвестиції, фінансовий контролінг, фінансові ринки, фінанси підприємств, фінансове планування та бюджетування, фінансовий аналіз.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, семінари, індивідуальна та командна робота, дослідницька робота, робота з літературою та інформаційними джерелами, проблемне навчання. Для проведення лекційних і практичних занять, обміну інформацією, надання студентам навчальних матеріалів використовується пакет Office 365.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Основні засади ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах

Нормативно-правове забезпечення обліку бюджетних установ. Облікова політика. Основні форми бухгалтерського обліку в бюджетних установах.

Тема 2. Бюджетна класифікація

Поняття та особливості бюджетної класифікації. Вивчення особливостей обліку доходів та витрат загального та спеціального фондів бюджетних установ.

Тема 3. Кошторис бюджетної установи

Визначення кошторису бюджетної установи та його види. Принципи бюджетного фінансування. Нормативно-правове регулювання порядку планування та затвердження кошторису.

Тема 4. Організація бюджетного обліку

Організація бюджетного обліку: основні вимоги та нормативна база. Облікова політика бюджетної установи Нормативна база з бухгалтерського обліку бюджетних установ.

Тема 5. План рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ

План рахунків бухгалтерського обліку для бюджетних установ. Структура рахунку бюджетного обліку.

Тема 6. Баланс бюджетної установи та його аналіз

Особливості побудови балансу бюджетної установи. Склад та характеристика статей балансу.

Тема 7. Облік і аналіз доходів та видатків бюджетної установи

Поняття «розпорядники бюджетних коштів». Порядок отримання бюджетних асигнувань. Призначення, завдання, порядок акумулювання та використання коштів на Єдиному казначейському рахунку. Склад і призначення рахунків бухгалтерського обліку для відображення доходів. Класифікація видатків.

Тема 8. Облік і аналіз грошових та інших коштів

Поняття та види грошових і розрахункових операцій в бюджетних установах. Відображення операцій з грошовими коштами на рахунках обліку. Облік операцій в іноземній валюті. Порядок проведення закупівель робіт, послуг та товарів державних установ у суб'єктів господарювання за рахунок коштів бюджету. Облік розрахунків за податками і платежами.

Тема 9. Облік і аналіз розрахунків із заробітної плати, страхування і стипендій

Завдання обліку нарахування та сплати заробітної плати в бюджетних установах. Структура заробітної плати в Україні. Нарахування заробітної плати. Порядок оформлення розрахунків із працівниками та виплата заробітної плати. Синтетичний та аналітичний облік заробітної плати та пов'язаних з нею розрахунків бюджетних установ.

Тема 10. Облік і аналіз необоротних активів, запасів та виробництва

Визнання та оцінка основних засобів в бюджетних установах. Нормативне регулювання обліку необоротних активів у бюджетних установах. Класифікація основних засобів згідно національних стандартів. Поняття запасів у бюджетних установах та критерії їх визнання. Поняття виробництва у бюджетних установах.

Тема 11. Облік і аналіз власного капіталу

Власний капітал бюджетних установ і завдання його обліку. Складові власного капіталу бюджетних установ. Обліково-економічна характеристика рахунків з обліку власного капіталу.

Тема 12. Звітність бюджетних установ

Закриття рахунків, порядок складання та подання річної звітності бюджетних установ. Склад бухгалтерської звітності бюджетних установ та її регламентація.

Теми практичних занять

Тема 1. Основні засади ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах

Особливості функціонування бюджетних установ. Організація роботи централізованої бухгалтерії. Перелік і призначення меморіальних ордерів для бюджетних установ. Порядок заповнення карток і книг аналітичного обліку бюджетних установ.

Тема 2. Бюджетна класифікація

Сутність бюджетної класифікації. Класифікації доходів бюджету. Класифікація видатків бюджету. Вивчення особливостей обліку доходів та витрат загального та спеціального фондів бюджетних установ.

Тема 3. Кошторис бюджетної установи

Порядок планування, складання та затвердження кошторису Особливості складання кошторису бюджетної установи. Визначення та види розпорядників бюджетних коштів.

Тема 4. Організація бюджетного обліку

Форми бухгалтерського обліку та облікові реєстри бюджетних установ. Етапи облікового процесу бюджетної установи. Порядок розробки облікової політики бюджетної установи.

Тема 5. План рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ

План рахунків бухгалтерського обліку для бюджетних установ, його структура. Структура та складові рахунку бюджетного обліку.

Тема 6. Баланс бюджетної установи та його аналіз

Поняття балансу бюджетної установи, його форма та порядок заповнення. Відмінності балансу бюджетної установи від балансу суб'єкта господарювання в недержавному секторі.

Тема 7. Облік і аналіз доходів та видатків бюджетної установи

Склад головних розпорядників. Характеристика розпорядників II та III ступенів. Класифікація доходів установ, які фінансуються з бюджету. Сутність доходів загального та спеціального фондів. Перелік власних надходжень бюджетних установ. Види рахунків, що відкриваються в органах Державного казначейства, для виконання бюджетів. Характеристика окремих статей видатків за економічною класифікацією. Відображення видатків на рахунках бухгалтерського обліку.

Тема 8. Облік і аналіз грошових та інших коштів

Склад меморіальних ордерів для обліку розрахункових операцій. Готівкові та безготівкові розрахунки бюджетних установ. Порядок проведення розрахунків через органи Державного казначейства України. Документування готівкових та безготівкових операцій. Об'єкти обліку операцій з підзвітними особами. Документування операцій з підзвітними особами, внесення записів до меморіальних ордерів. Службові відрядження. Відображення розрахунків з підзвітними особами на рахунках обліку. Особливості операцій з дебіторами та кредиторами в бюджетних установах. Облік розрахунків у порядку планових платежів.

Тема 9. Облік і аналіз розрахунків із заробітної плати, страхування і стипендій

Структура виплат працівникам згідно національних стандартів. Нормативне регулювання оплати праці в Україні. Форми та системи оплати праці. Тарифна система оплати праці. Єдина тарифна сітка. Джерела оплати праці в бюджетних установах. Штатний розпис. Годинні, денні та місячні тарифні ставки. Особливості нарахування заробітної плати працівників бюджетних установ освіти, науки, охорони здоров'я. Доплати та надбавки до заробітної плати різних категорій працівників бюджетних установ. Утримання із заробітної плати працівників. Облік нарахування і виплати стипендій.

Тема 10. Облік і аналіз необоротних активів, запасів та виробництва

Документальне оформлення наявності та руху основних засобів. Синтетичний та аналітичний облік надходження та вибуття основних засобів. Відображення руху основних засобів у регістрах обліку. Порядок списання з балансу об'єктів основних засобів. Порядок нарахування амортизації необоротних активів у бюджетних установах. Відображення амортизації основних засобів на рахунках бухгалтерського обліку. Склад запасів бюджетних установ. Особливості оцінки запасів при надходженні, вибутті та на дату балансу. Складський та синтетичний облік запасів. Порядок документування наявності та руху запасів. Відображення руху у регістрах обліку. Облік запасів на рахунках бухгалтерського обліку. Облік запасів на позабалансових рахунках. Об'єкт обліку витрат у бюджетних установах. Методи калькулювання собівартості продукції, що застосовуються у бюджетних установах. Відображення виробничих витрат на рахунках бухгалтерського обліку.

Тема 11. Облік і аналіз власного капіталу

Поняття та складові власного капіталу бюджетних установ. Обліково-економічна характеристика рахунків з обліку власного капіталу.

Тема 12. Звітність бюджетних установ

Закриття рахунків, порядок складання та подання річної звітності бюджетних установ. Склад бухгалтерської звітності бюджетних установ та її регламентація. Форми фінансової звітності в державному секторі економіки.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні заняття не передбачені

Самостійна робота

Опрацювання лекційних матеріалів. Аналітичний огляд національних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі України. Огляд літературних джерел щодо розкриття сутності елементів методу бухгалтерського обліку. Критичний нарис «Світові тенденції та проблеми розвитку бухгалтерського обліку в державному секторі». Написання критичного есе «Специфіка методичних засад бюджетного обліку». Підготовка до практичних занять відповідно до тем, включаючи есе, критичний нарис, підготовка доповідей та презентацій. Виконання індивідуального завдання у вигляді реферату. Підготовка до завдань поточного контролю та підсумкової контрольної роботи.

Література та навчальні матеріали

1. Бюджетна система: тенденції розвитку / [А. В. Корнилюк та ін. ; за заг. ред. В. М. Мазярчука] ; [Financial and economic analysis office in the VRU (FEAO)]. - Київ : Лопатіна О. О., 2019. - 382 с.
2. Гевлич Л.Л. Облік у бюджетних установах: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. – 181 с.
3. Облік і звітність в бюджетних установах : навч. посіб. / С. А. Аверіна, О. О. Комліченко, Н. В. Дулеба. - Херсон : Олді плюс, 2022. – 217 с.
4. Безверхий К. В. Облік в бюджетних установах : навч. посіб. / К. В. Безверхий. – Київ : Центр учбової літератури, 2020. – 311 с.
5. Облік у бюджетних установах [Текст] : посіб. для практ. занять і самост. роботи / Г. Є. Павлова [та ін.] ; Дніпров. держ. аграр.-екон. ун-т, Каф. обліку, оподаткування та упр. фінанс.-екон. безпекою. - Дніпро : Акцент, 2019. - 151 с.
6. Облік, аудит і оподаткування: бакалаврський курс : навч. посібник. Ч. 3 / О. В. Мельник [та ін.] ; ред. Н. Ю. Єршова ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : НТУ "ХПІ", 2023. – 165 с.
7. Колесніченко А. С. Облік у бюджетних установах: навч. посіб. для студентів ден. та заоч. форми навчання спец. 071 "Облік і оподаткування". - Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2021. - 181 с.
8. Колесніченко А. С. Стратегічний вектор розвитку системи бюджетування в державному секторі як інтеграція обліку, аналізу, оподаткування та контролю. Економіка та держава. 2021. № 11. С. 58–64.
9. Колесніченко А. С. Інституціональні аспекти модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі. Review of transport economics and management. 2020. Вип. 4 (20). С. 136-143.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді: підсумкової контрольної роботи (40%); підготовки реферату (20%) та виконання самостійної роботи студента (40%).

40% самостійної роботи складаються з:

- 20% поточного оцінювання (включаючи есе, критичний нарис, доповіді за темами та роботу на практичних заняттях);

- 20% поточного семестрового контролю (онлайн-тести).

Залік складається письмово та містить:

2 теоретичних питання різного рівня складності та 1 практичне завдання.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент має дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Олександр МАНОЙЛЕНКО

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Марина ШЕВЧЕНКО